

DANKA BALÁZS

The Pre-Islamic Oğuz-nāmā

A philological and linguistic analysis

című

doktori disszertáció tézisei

Témavezető:

PROF. DR. RÓNA-TAS ANDRÁS

Szegedi Tudományegyetem
Nyelvtudományi Doktori Iskola
Altajisztika Program
Szeged, 2016

A kutatás előzményei

Az ujjur írásos *Oğuz-nāmā* – amelyre az értekezésemben iszlám előttiként, az angol Pre-Islamic *Oğuz-nāmā* terminus alapján "PON"-ként hivatkozom – egyetlen ismert kéziratát a párizsi *Bibliothèque Nationale*-ban őrzik (MS). A szöveg a törökség legendás hőségnek, Oguz kagánnak az életét és hódításait beszéli el. Bár a szöveg a török művelődéstörténet szempontjából kiemelkedő jelentőségű forrás, pontos keletkezési helyének és idejének datálása nehézségekbe ütközik, mivel az nem tartalmaz kolofont, a kérdéses információkra csak következtetni lehet. A PON kutatása igen hosszú, több mint egy évszázados történetre tekint vissza. Az első elérhető kiadása óta (Radloff 1890, 1891) a szövegnek több feldolgozása is napvilágot látott (Nour 1928, Pelliot 1930 [1995], Bang-Arat 1932 [1936], Ščerbak 1959). Az utolsó kiadás előtt, és az azóta eltelt mintegy hat és fél évtizedben több, a szöveget érintő, de nem csak konkrétan azt tárgyaló, fontos publikáció is megjelent (Sinor 1950, Sümer 1959, Clauson 1962, 1964, Ercilasun 1986, Tezcan 2006), azonban a PON datálása, sőt helyenként a szöveg pontos értelmezése is váratott magára. A PON szisztematikus, nyelvészeti szempontú feldolgozása eddig nem történt meg, és a szövegnek eddig nem jelent meg jól használható facsimile-kiadása sem.

Az értekezés céljai

Az értekezés megírása tehát hármas célt szolgált: legelőször is szükséges volt a szöveg kritikai kiadásának elkészítése, amely tartalmazza a kézirat facsimiléjét, illetve a PON korábbi kiadásainak összefoglalását, azok értelmezéseinek összevetését, és – amennyiben szükséges – pontosítja azok olvasatait. Ez a kritikai kiadás teszi lehetővé, hogy az értekezés elérhesse második célját: a PON nyelvészeti elemzését. A PON nyelvének leírása által lehetőség nyílt arra, hogy meghatározhassuk a szövegnek a török nyelvtörténetben elfoglalt helyét, és kijelölhessük azokat a kereteket, amelyeken belül a későbbiekben lehetségessé válik a PON nyelvének összehasonlító vizsgálata más történeti török szövegekkel. A dolgozat harmadik célja pedig a PON összehasonlító tartalmi vizsgálata volt a szakirodalomban szintén *Oğuz-nāmā*knak nevezett szövegekkel. Ezáltal rekonstruálható lett az Oguz-hagyomány tartalmi magja, illetve a szöveg(ek)en belül elkülöníthetővé vált néhány történeti réteg. Ezeket vizsgálva új szempontokat jelöltem ki, amelyek segítséget nyújthatnak a PON datálásához és történeti interpretációjához.

A dolgozat felépítése:

A dolgozat a következő fejezetekből épül fel: a Bevezetés tartalmazza a PON kéziratáról hozzáférhető információkat, illetve a kutatástörténet rövid összefoglalását.

A paleográfiával foglalkozó fejezet a turkológiában történt ez irányú kutatások történetének rövid összefoglalása után meghatározza a PON írásváltozatának betűkészletét, illetve ennek tükrében újra vizsgálat alá veszi a kéziratban képen is megjelenített egyszarvú állatot jelölő szavak olvasati lehetőségeit.

A dolgozat harmadik fejezetét a szöveg kritikai közlése alkotja. Ez a fejezet tartalmazza a kézirat facsimiléjét, ezzel párhuzamosan a szöveg paleográfiai vizsgálatán alapuló átbetűzését, átírását, angol fordítását, és lábjegyzetekben hívja fel a figyelmet a korábbi kiadások (Radloff 1891, Nour 1928, Bang 1936, Ščerbak 1959) jelenlegitől eltérő olvasataira.

A negyedik fejezet a szöveget jegyzetekkel látja el, amelyek összefoglalják az említett kiadások szerzőinek érveléseit a saját olvasataik mellett, illetve az érvelésemet a saját olvasataim mellett. Ezek a jegyzetek adott esetben továbbirányítják az olvasót a dolgozat megfelelő fejezeteihez is.

Az ötödik fejezet a két korábbi publikációnak (Danka 2014 és Danka 2015b) a kissé átdolgozott változata. A fejezet összefoglalja a PON írásváltozatának sajátosságait, és ezek alapján igyekszik következtetni a PON nyelvének néhány hangtani sajátosságára.

A hatodik fejezet a szöveg szóképzési stratégiáit vizsgálja. A derivációval foglalkozó rész összehasonlítja a PON-ban található képzők használatát az ótörök nyelvállapottal (Erdal 1991), emellett a történeti török szövegekben eddig alig kutatott szóösszetételek vizsgálati módszertanára, és a felhasználható kritériumokra vonatkozóan is néhány alapvető megállapítást tesz, valamint körülhatárolja az ilyen irányú kutatások problematikáját.

A hetedik és egyben utolsó nyelvészeti tárgyú fejezet a szöveg nyelvének fentebb nem tárgyalt nyelvi szintjeinek leírását tartalmazza, úgymint névszó- és igeragozási paradigmák, névutók, igeidő- és aspektusrendszer, modalitás, és mellékmondat-típusok.

A nyolcadik fejezet egy makrofilológiai típusú vizsgálat, amely a PON és az ismert muszlim *Oğuz-nāmā* változatokban fellelhető motívumok összehasonlítását tartalmazza.

A kilencedik, utolsó fejezet összefoglalja a dolgozat eredményeit, és kijelöli az irányokat a szöveget vagy annak tartalmát érintő további kutatások számára.

A dolgozatot bibliográfia zárja, valamint tartalmaz egy függeléket is, amelyben megtalálhatóak a PON nyelvének szóképzési elemei, azok átbetűzési változatai, feltételezett etimonjuk és a szövegben való előfordulásaik szövegkörnyezettel együtt idézve.

Vizsgálati módszerek:

A dolgozat felépítéséből következően a PON vizsgálata több szempont szerint végeztem el, minden egyes fejezet más-más (akár fejezetenként többféle) megközelítést igényelt. A paleográfiai vizsgálat során a kézirat facsimiléjéből vett írásjegyek mintáit egymás mellé állítva határoztam meg a PON írásváltozatának betűkészletét, és az egyes betűk archetípusait.

A szövegközlés fejezetben tüköroldalra helyeztem el a facsimilét illetve az átbetűzést, átírást, fordítást, és az összehasonlító lábjegyzeteket, hogy az általam és a korábbi kiadások által készített olvasatok azonnal ellenőrizhetőek és összehasonlíthatóak legyenek.

A fonológiai és fonetikai fejezetben az ujjur(-mongol) írással tendenciaszerűen "hibásan" írt szóalakok alkották a vizsgálat korpuszát. Először azt kellett körülhatárolni, hogy az ótörök korban az ujjur írás milyen betűket és betűkombinációkat használt a török nyelvek hangjainak lejegyzésére, és ezzel kellett összehasonlítani a PON-ban alkalmazott hangjelölési tendenciákat. A fonológiai interpretáció elméleti keretét Harris (1994) az angol nyelv fonológiájára alkalmazott módszere szolgáltatta.

A szóképzés fejezetben a PON nyelvében alkalmazott derivációs és szóösszetételi stratégiákat vizsgáltam. A deriváció vizsgálata során az Erdal (1991) által ótörökre is alkalmazott módszert alkalmaztam: párokba állítottam a szövegben fellelhető képzett szavakat azok szótöveivel, és egyrészt megvizsgáltam, hogy milyen viszony fedezhető fel a szótövek és képzett formák között, illetve azt, hogy a képzett alakok hangtani és jelentéstani szempontból transzparens-e. A kapott eredményeket összehasonlítottam az ótörök nyelvállapottal, így láthatóvá váltak a PON szóképzési rendszerének változásai ótörökhöz képest.

A szóösszetételek vizsgálata során az elméleti keretet a Bisetto&Scalise (2006) által leírt tipológia adta, amelyet alkalmaztam az ótörök és modern török nyelv(ek)ből ismert és a szakirodalomban leggyakrabban idézett szóösszetétel-típusokra. Ezeket párhuzamba állítottam azokkal a nyelvi formákkal, amelyek megtalálhatóak a PON-ban, azonosítottam a szóösszetételeket és ezeket típusokba soroltam.

A PON inflexiós nyelvtanának leírása során az inflexiós toldalékokat paradigmákba rendeztem, és ezeket összehasonlítottam az ótörök nyelvállapotban (Erdal 2004) megtalálhatóakkal. Itt kivételt képezett a PON igeidő- és aspektusrendszerének leírása (korábban Danko 2012 és 2015a), mivel a modern török aspektusrendszerhez kiváló elméleti keret áll rendelkezésre (Johanson 1971, 2000), amelyet egyrészt könnyedén alkalmazni lehetett a PON ilyen jellegű leírásához, másrészt a PON aspektusrendszere sokkalta közelebb áll a modern törökországi törökhöz, mint az ótörökhöz.

A tartalmi összehasonlítás a muszlim *Oğuz-nāmā*kkal az utóbbiak hozzáférhető és megfelelő színvonalú kiadásai¹ alapján történt: A PON-t tartalmi egységekre, ezen belül motívumokra bontottam. Mivel a PON az egész *Oğuz-nāmā* ciklusnak csak egyik darabja, így a vizsgálatot csak azokra a motívumokra korlátoztam, amelyeket a PON is tartalmazott. Ezeket megkerestem a muszlim változatok megfelelő fejezeteiben, és – amennyiben megtalálhatóak voltak – azokat részleteiben összehasonlítottam. Ezután elkülönítettem az Oguz-hagyomány azon tartalmi magját, ami a PON és muszlin *Oğuz-nāmā*k alapján rekonstruálható volt. Nem tértem ki azon motívumok tárgyalására, amelyek a PON-ban nem, de a muszlim változatok nagyobb terjedelmű szövegeiben megtalálhatók, mert az nem tartozik szűk értelemben egy kritikai szövegkiadáshoz. Végül az egyes változatokban megtalálható motívumok *eltérései* alapján megkíséreltem nagy vonalakban feltérképezni, hogy miként viszonyulnak egymáshoz a fent említett *Oğuz-nāmā* változatok.

Új tudományos eredmények a PON fonológiája és fonetikája terén

A PON írásváltozatának és az ótörök ujjur írás magánhangzó-jelölési technikáinak vizsgálata és összehasonlítása kimutatta, hogy az ótörök /i/ fonéma jelölése sokkal gyakrabban történik <'>-fal a PON-ban, mint az az ótörökben elterjedt volt. A PON-ban az /i/-n felül nemcsak az /i/, de bizonyos esetekben labiális magánhangzók is <'>-val vannak jelölve. Ez feltételezésem szerint annak köszönhető, hogy a PON írásváltozata valójában nem magánhangzó-fonémákat jelöl, hanem azoknak a domináns megkülönböztető jegyeit. Mivel az /i/ jelölése leggyakrabban nem <y>-vel, hanem <'>-vel van jelölve, arra a következtetésre jutottam, hogy az <'> ezekben az esetekben nem /ä/-t vagy /a/ hangot jelöl mint az ótörökben, hanem azt is, jelölheti, ha egy magánhangzó neutrális színezetű. A rendelkezésre álló adatok alapján azt a hipotézist állítottam fel, hogy PON magánhangzórendszere egy hasonlóan átfogó változáson ment keresztül, mint ami a modern volgai kipcsak nyelvekben is végbement:

¹ A muszlim *Oğuz-nāmā*k a következők: Rašīd ad-Dīn perzsa történetíró *Ġāmī at-Tawārih* című perzsa nyelvű munkájában található *Oğuz-nāmā*, 1310-1311-ből (Jann 1969) =RD; 'Alī Yazījzāde oszmán történetíró *Tevārih-i Āl-i Selçuk* című oszmán-török nyelvű munkája 1423-ból (Bakır 2008) =YZ; az ún. *uzunköprü-i Oğuz-nāmā*, oszmán-török nyelvű munka, a szerző és a keletkezés helye és ideje ismeretlen (Eraslan 1976) =UK; valamint Abu'l Ġāzi Bahadur Kān *Šejere-i Terākime* (1661) és *Šejere-i Türk* (1665) című, turkí (csagatáj török) nyelvű munkái. Az előbbi Kargı Ölmez (1996) adta ki, az utóbbi Desmaisons (1970²) kiadásában érhető el. A két munkában található *Oğuz-nāmā* csak apró részletekben tér el egymástól (=AG).

A PON magánhangzó-rendszerének változása, és annak jelölése ujgur írással.

/i/ {I} <(')y>, <y>	/ü/ {UI} <(')wy>, <w>	/i/ {@} <(')y>, <y>~<'>	/u/ {U} <(')w>, <w>
/e/ {AI} <(')y>/<'>, -	/ö/ {AUI} <(')wy>, -		/o/ {AU} <(')w>, -
/ä/ {AI} <'>, <'>		/a/ {A} <(')'>, <'>	

A PON-ban megfigyelhetők továbbá hiperkorrekt módon leírt szavak is: török szavakban az etimologikus hosszú magánhangzók olyan technikával vannak jelölve, amely az irodalmi mongol nyelvben a másodlagos, etimologikusan két szótagból fejlődött hosszú magánhangzók jelölésére szolgál (<VqV> ill. <VkV>). Ez alapján az egész szövegben megvizsgáltam, hogy az említett graféma-szekvenciák az etimologikus török hosszú magánhangzók mellett milyen típusú hangokat jelölhetnek, és arra a következtetésre jutottam, hogy azok lehetnek (többféle eredetre visszamenő) diftongusok is. Arra következtettem, hogy ezen nem várt hangjelölési technika oka az, hogy az írnok és a szöveg elbeszélője két külön személy, és az írnok hallás után jegyezte le a szöveget. Ez a feltevés már korábban is megjelent a szakirodalomban (Sümer 1959, Clauson 1964), viszont annyival sikerült pontosítani, hogy az írnok járatos volt az irodalmi mongol nyelvben, és ismert egy, a narrátorétól valószínűleg eltérő török dialektust is. Az írnok anyanyelve nem tisztázott, de többek között a *-GU* főnévi igenévképző feltehető *-aw*-ként való lejegyzése a fentiekhez hasonlóan arra mutat, hogy a narrátor valamilyen kipszak dialektust beszélt, nem pedig az oguz nyelvágához tartozó türkmént, amint azt Sümer (1959: 388-389) illetve Clauson (1964:16-17) gondolta.

A PON szóképzése terén

A deriváció fejezetben az ótörökből ismert képzők közül a PON-ban 37 képzőt lehetett kimutatni. Ezek megoszlása a következő: 10 denominális nomen képző (NN), 13 deverbális nomen képző (VN), 6 denominális verbum képző (NV) és 8 deverbális verbum képző (VV). Ezen képzők vizsgálatához a szövegben kevesebb, mint az esetek felében találtam elegendő adatot (17 képző). A vizsgálat után a képzőket a következő csoportokba osztottam: a) kimutatható: 20 db= 5 NN, 8 VN, 3 NV, 4 VV. b) produktív: 6 db= 3 NN, 1 VN, 1 NV, 1 VV. c) produktív, megváltozott disztribúció: 4 db= 1 NN, 2 VN, 1 VV. d) produktív, megváltozott funkció 1 db = 1 VV. e) improduktív 6db= 1 NN, 2 VN, 2 NV, 1 VV. Egy képzőt abban az esetben nyilvánítottam improduktívnak, ha a kimutatható tövek és az (etimologikusan)

megfelelő képzett alakok viszonya hangtani, morfológiai, vagy jelentéstani szempontból többé már nem tekinthető transzparensnek. A fentiek alapján tehát igen jelentős eltérés mutatható ki az ótörök nyelvállapothoz képest. A vizsgálat során sikerült továbbá a korábbi kiadásokban néhány tévesen értelmezett szóval kapcsolatban felmerülő problémákra rávilágítani, illetve jobb esetben azok etimológiáját tisztázni.

A szóösszetételek terén felhívtam a figyelmet azokra a tipológiai és terminológiai problémákra, amelyek mind az általános nyelvészeti, mind a turkológiai szakirodalomban jelen vannak. Az általam választott kritériumrendszer segítségével azonosítottam és osztályoztam a PON-ban előforduló szóösszetételeket. A mellérendelő szóösszetételek esetében kimutattam a lexikalizáció folyamatának főbb állomásait, illetve ráirányítottam a figyelmet arra, hogy a PON szókészletének egy része csakis szóösszetételekben mutatható ki. Ennek szükségszerűen magával kell vonnia azt is, hogy ezen szavak legalább egy része kiveszőben volt a PON nyelvjárásából, így bepillantást nyerhettünk a nyelvváltozat lexikonának a történeti fejlődésébe. A PON nyelvjárásában a szóösszetétel mint szóképzési stratégia igen produktívnak bizonyult (a derivációhoz képest is). A többszörös szóösszetételek esetében kimutatható volt néhány különösen komplex szerkezet is, amelyek összetevői viszont általában csak a lehető legegyszerűbb szerkezettel rendelkeztek.

A PON nyelvtana terén

A PON nyelvtanának leírása során nemcsak az ótörök nyelvállapottól való eltéréseket sikerült kimutatni, hanem számos olyan jellegzetességet is sikerült feltárni, amelyet eddig még nem írtak le ezzel a szöveggel kapcsolatban. Ilyenek például az egyes esetragok funkcionális átfedései, és a toldalékkal jelölt többesszám szokatlan viselkedése a mondat alanyának és állítmányának egyeztetésekor.

Az igei aspektusrendszer leírása során kiderült, hogy a PON rendszere teljesen szimmetrikusnak tekinthető, viszont egy-egy funkcióért több forma is versenghet.

A PON igei aspektusjelölői.

	+PRO	+INTRA ^F	+INTRA ^{NF}	-INTRA -POST	+POST
+PAST	-	-guda erdi -makta erdi	-Vr erdi	-di	-Vp erdi/turdi -gan erdi/turdi -mVš erdi
-PAST	-Vr (turur)/pm.	-guda turur -makta turur	-(y)A turur/pm.		-Vp turur/pm.
Fókuszáló elemek:					
		-mVš bol-:	+POST > +POST ^F		
		-Vr bol-	: +PRO > +PRO ^F		

Szokatlan módon a közeli jövőt kizárólag az ótörök „aorisztosz” fejezi ki, amely eredetileg az egyszerű jelen idő kifejezésére szolgált. Ezt a funkciót azonban egy határozói igenéven alapuló kopulával finitizált szerkezet vette át. A folyamatos múlt kifejezésére azonban továbbra is az aorisztosz és múlt idejű kopula szolgál.

A modális jelentéseket kifejező szerkezetek leírása során a korábban a PON-nal kapcsolatos szakirodalomból már ismert, de megfejtetlen *-sunğil* morfémat is sikerült morfológiai és szemantikai oppozícióba állítani. Ezek szerint a *-sunğil* egy összetett morféma, amely harmadik személyben ugyanúgy viszonyul a felszólító mód *-sun* morfémaájához (*-sun* : *-sunğil*), mint második személyben a *-Gıl* a zéró morfémaéhoz. (\emptyset : *-Gıl*). A jelentése erős kívánságot vagy parancsot fejez ki.

Ebben a fejezetben leírásra és osztályozásra kerültek továbbá a PON-ban megjelenő alárendelő mondatfajták is.

Új szempontok a PON datálásához és történeti elemzéséhez

A PON és a muszlim *Oğuz-nāmāk* tartalmi összehasonlítása során körülhatároltam azt a tartalmi magot, amelyet az összes ismert Oğuz-legenda tartalmaz. Ezek között vannak olyan motívumok is, amelyek az összes változatban szerepelnek ugyan, de jelentésük feltehetően elhomályosult, feledésbe merült, mert valószínűleg a tradíció igen archaikus rétegét képviselik.

Az *Oğuz-nāmāk*kal foglalkozó korábbi szakirodalom az *Oğuz-nāmāk* közötti hasonlóságokra koncentrált. Véleményem szerint célravezetőbb az egyes változatok közötti különbségekre hangsúlyt fektetni. A PON és a muszlim *Oğuz-nāmāk*at ebből a szempontból vizsgálva kiderült, hogy az összes *Oğuz-nāmā* gerincét alkotó törzsnév magyarázatok a PON-ban másként vannak elbeszélve és más tartalmi elemekhez kapcsolódnak, mint a muszlim

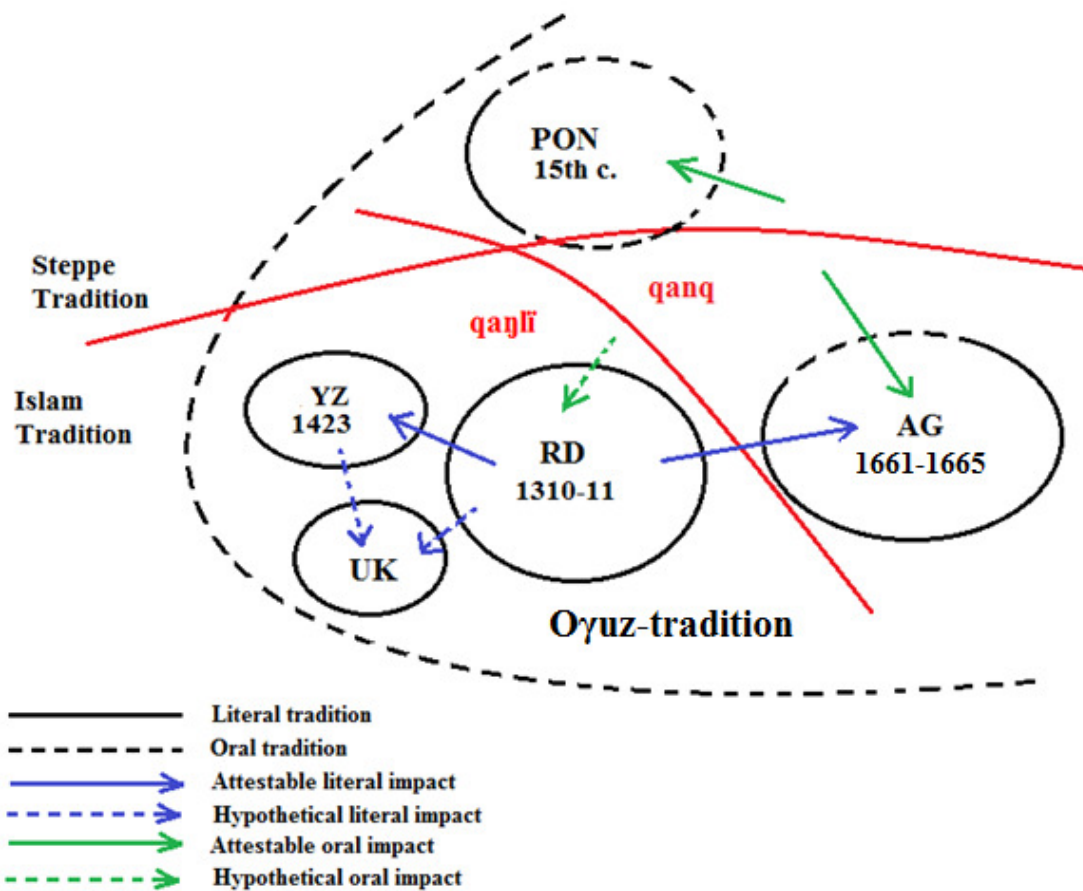
változatokban. Ez egy további érv amellet, hogy PON az *Oğuz-nāmā*k egy teljesen független változata.

Sikerült körülhatárolni azokat a motívumokat is, amelyek a muszlim *Oğuz-nāmā*kban nem találhatóak meg. Ide (az ideológiai háttér mellett) azoknak az eseményeknek az elbeszélései tartoznak, amelyek a Volga (alsó folyásának) vidékén történtek. Valójában arra kell gondolnunk, hogy a PON-t éppen azzal a céllal komponálták, hogy ezeket az eseményeket bele lehessen foglalni a tradícióba, és legitimálni lehessen a terület feletti hatalomgyakorlás igényét. Ez alapján valószínűsíthető, hogy a szöveg nemcsak hogy a Volga alsó folyásánál levő eseményeket beszéli el, hanem ott is került lejegyzésre. A szöveg kipszakos nyelvi sajátosságai ezt alátámasztják. A Volga-vidék pedig a 13. századtól kezdve az Arany Hordához tartozott.

A elbeszélés ezen tágan értelmezett központi részében található a Kipszak nemzetség története is: Oguz kagán a seregével a *Etil* (Volga) folyóhoz érkezik, amelyen nem tudnak átkelni. A seregben van egy *Uluğ Ordu* (Nagy Horda) nevű bég is, aki a parton található ágakból tutajokat készít, ezeken pedig a sereg képes lesz átkelni a folyón. Emiatt Oguz Kagán a bégnek a *Qipčaq* (Kipszak) nevet adja, amely népetimológián alapszik. A török szó jelentése a szöveg értelmezése szerint ‘aki összekötöz(i az ágakat tutajokká)’. Valószínűnek tartom, hogy a bég eredeti neve, a török *Uluğ Ordu* alatt a 15. században széthulló Arany Horda központi területeit magában foglaló Nagy Hordát kell látnunk. Ez az adat segíthet a szöveg korának meghatározásában: a szöveg tehát csak az után keletkezhetett, miután a Nagy Horda elnevezést használni kezdték. Amennyiben ez a feltevés igaz, akkor a PON a volt Arany Horda területén levő ujjur(-mongol) írásos írásbeliség kései emlékének tekinthető.

Figyelmet érdemel még a *Qanli* (Kangli) törzsnév magyarázatát tartalmazó történet is. Ez a történet az összes vizsgált *Oğuz-nāmā*ban többé-kevésbé megegyezik: egy győztes csata után annyi zsákmányt szerez Oguz kagán és a serege, hogy nem tudják elszállítani. Egy *bég* egy (kerekes) kocsit készít, amelyen el tudja szállítani a zsákmányolt javakat. A sereg is készít kocsikat, így a probléma megoldódik. A *bég* ezért a *Qanli* nevet kapja. Itt van egy apró, de fontos különbség az egyes változatok között: a RD és YZ változataiban mind a kocsik, mind a kocsit megépítő *bég* neve *Qanli* lesz, míg AG-nál és a PON-ban a kocsi elnevezése hangutánzó szó alapján *qan/qanqa* az azt megépítő *bég* neve pedig *Qanli/Qanqaluğ* (‘akinek van kocsija’). Ez a részlet összeköti a PON-t AG-val, és elválasztja őket a többitől. A dolgozatban kimutattam, hogy vannak más olyan részletek is, ahol AG megegyezik a PON-nal, de ezek ismertetésében AG informatívabb. Vagyis nem a PON-t, mint leírt szöveget ismerte, hanem a mindkét szöveg alapjául szolgáló szájhagyományt. Az alábbi ábra azt

szemlélteti, hogy hogyan rekonstruálható az egyes változatok egymáshoz való viszonya. Az ábra elrendezése relatíve megfelel az egyes változatok keletkezési helyének földrajzi viszonyításának is:

A különböző *Oğuz-nāmā* változatok egymáshoz való viszonya.

A szerző a témában eddig megjelent publikációi:

- DANKA, B. 2012: Aspect-Temporal and narrative devices in the so-called 'pagan' Oğuz-nāmā'. In: Kincses-Nagy, É. & Biacsi, M. (eds.) *The Szeged Conference. Proceedings of the 15th International Conference on Turkish Linguistics held on August 20-22, 2010 in Szeged*. Szeged. 221-229.
- DANKA, B. 2014a: Az ősi hitvilág nyomai. In: Biacsi M – Ivanics M. (szerk.) *A török népek vallásai – Filológiai tanulmányok a török vallásos szövegek köréből*. Szeged. 49-68.
- DANKA, B. 2014b: A zárt illabiális magánhangzók jelölésének problémája a "Pogány" Oğuz-nāmā-ban. In: Gécseg, Zs. (szerk.) *Lingdok 13. Nyelvészdoktoranduszok dolgozatai*. Szeged. 9-27.
URL: http://nydi.szte.hu/LingDok_kotetekregi_files/lingdok13.pdf (utolsó elérés: 2016. 06. 11)
- DANKA, B. 2015a: A pogány Oğuz-nāmā igeidő- és aspektusrendszere. In: Gécseg Zs. (szerk.) *Lingdok 14. – Nyelvészdoktoranduszok dolgozatai*. Szeged, 2015. pp 29-44
URL: http://nydi.bibl.u-szeged.hu/SZTE_NYDI/LingDok_konfkotetek_files/lingdok14.pdf (utolsó elérés: 2016. 06. 11)
- DANKA, B. 2015b: Hypercorrect orthographic forms in the 'Pagan Oğuz-nāmā' – A phonetic analysis In: Zeyrek, D. et al. (eds.) *Ankara Papers in Turkish and Turkic Linguistics*. Wiesbaden. 543-554.

A szerző a témában eddig megtartott konferencia-előadásai:

On the historical and religious context of the 'Pagan' Oğuz-nāmā.

The Role of Religion in the Turkic Culture.

Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest, 2015 szept. 9-11

A pogány Oğuz-nāmā igeidő- és aspektusrendszere.

Nyelvészdoktoranduszok 17. Országos Konferenciája.

Szegedi Tudományegyetem, Szeged, 2013 nov. 28-29

Az etimologikus illabiális zárt vokálisok jelölésének problémája a 'Pogány' Oğuz nāmā-ban.

Nyelvészdoktoranduszok 16. Országos Konferenciája

Szegedi Tudományegyetem, Szeged, 2012 nov. 29-30

The problem of hypercorrect forms in the Pagan Oğuz-nāmā.

16th International Conference on Turkish Linguistics

Middle-East Technical University, Ankara, 2012 szept. 18-21

Interrelativity of the versions of Oğuz-nāmā.

55th Annual Meeting of Permanent International Altaistic Conference

Babeş-Bolyai University, Kolozsvár, 2012 júl. 22-27

A pogány Oğuz-name mint elsődlegesen szóbeli szöveg.

Nyelvészdoktoranduszok 15. Országos Konferenciája

Szegedi Tudományegyetem, Szeged, 2011 nov. 17-18.

Pagan Oğuznama'daki fiil bakışı araçları.

Plot of Oguznama as a historical and cultural source

Türkmen Állami Egyetem, Asgabat, 2010 okt. 14-15.

A 'Pogány' Oğuz-náme paleográfiájáról.

Ünnepi Konferencia Ivanics Mária 60. születésnapja alkalmából

Szegedi Tudományegyetem, Szeged, 2010 szept. 27.

Aspect-temporal and narrative devices in the so-called 'Pagan' Oğuz-nāmā.

15th International Conference on Turkish Linguistics

Szegedi Tudományegyetem, Szeged, 2010 aug. 20-22.

Az ujjur írásbeliség a török népeknél.

Kari Tudományos Nap

Szegedi Tudományegyetem BTK, Szeged, 2009 ápr. 29.

A magánhangzók jelölésének problémái az ujjur-írástos Oguz-náméban

Orientalista Nap

Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Budapest, 2009 ápr. 3.

Továbbá 2010 ápr. 23-30 között 8 órást angol nyelvű kurzust tartottam *Oghuz-name in Uyghur script, as a Middle-Turkic monument* címmel az Uppsalai Egyetem Nyelvészeti és Filológiai intézetében.

Válogatott bibliográfia:

- BAKIR, A. 2008: *Tevārīḥ-i Āl-i Selçuk Oğuz-nāme'si*. In: *Turkish Studies Vol. 3/7* 163-199.
- BANG, W. – ARAT, R. R. 1932: *Die Legende von Oghuz Qaghan*. Berlin.
- BANG, W. – ARAT, R. R. 1936: *Oğuz Kağan Destanı*. İstanbul.
- BISETTO, A. – SCALISE, S. 2006: The Classification of Compounds. http://www.morbocomp.sslmit.unibo.it/download/classification_of_compounds.pdf (utolsó elérés: 28.09.2015)
- CLAUSON, SIR G. 1962: *Studies in Turkic and Mongolic Linguistics*. London.
- CLAUSON, SIR G. 1964: Turks and Wolves. In: *Studia Orientalia* 28/2 1-22.
- DESMAISONS, P. I. 1970²: *Historie des Mongols et des Tatares par Aboul-Ghâzi Béhâdour Khân*. Amsterdam.
- ERASLAN, K. 1976: Manzum Oğuznâme. In: *Türkiyat Mecmuası* 18. 169-244.
- ERCILASUN, A. B. 1986: Oğuz Kağan Destanı Üzerine Bazı Düşünceler. In: *TDAY Belleten* 1986. 9-12.
- ERDAL, M. 1991: *Old Turkic Word Formation I-II*. Wiesbaden.
- ERDAL, M. 2004: *A Grammar of Old Turkic*. Leiden – Boston.
- HARRIS, J. 1994: *English Sound Structure*. London.
- JAHN, K. 1969: *Die Geschichte der Oğuzen des Rašīd ad-Dīn*. Wien.
- JOHANSON, L. 1971: *Aspekt im Türkischen*. Uppsala.
- JOHANSON, L. 2000: Viewpoint operators in European languages. In: Dahl, Ö. (ed.): *Tense and aspect in the languages of Europe*. Berlin – New York. 27-187.
- KARGI ÖLMEZ, Z. 1996 (ed.): *Ebulgazi Bahadur Han – Şecere-i Terākime (Türkmenlerin Soykütüğü)*. Ankara.
- MS. No 1001. *Bibliothèque Nationale, Supplément Turc*. Paris. [= A PON kézirata]
- NOUR, R. 1928: *Oughuz-namé, épopée turque*. Alexandrie.
- PELLIOT P. 1995: *Uygur yazısıyla yazılmış Uğuz Han Destanı üzerine*. Ankara. [Pelliot 1930 török fordítása]
- PELLIOT, P. 1930: Sur la légende d'Uguz-Khan en écriture ouigoure. In: *T'oung Pao* 27. 247-358.
- RADLOFF, W. 1890: *Kudatku Bilik - Facsimile der uigurischen Handschrift*. St. Petersburg.
- RADLOFF, W. 1891: *Das Kudatku Bilik von Jusuf Chass-Hadschib aus Balasagun*. St. Petersburg.

ŠČERBAK, A. M. 1959: *Oguz-nāme; Muḫabbat-nāme*. Moskva.

SINOR, D. 1950: Oğuz Kağan Destanı üzerinde bazı mülâhazalar. In: *Türk Dili ve Edebiyat Dergisi* 4. 1-14.

SÜMER, F. 1959: Oğuzlar'a ait destani mahîyetde eserler. In: *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 34. 360-455.

TEZCAN, S. 2006: Oğuznameler. In: Halman, T. S. et al. (eds.): *Türk Edebiyatı Tarihi 1*. İstanbul. 607-620.